

Od Redakcji

Drodzy Czytelnicy, z przyjemnością oddajemy w Państwa ręce kolejny tom czasopisma *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Psychologica*, T. XIII. Choć aktualny (*nomen omen...*) trzynasty numer ukazuje się w jedynym w swoim rodzaju roku „pandemicznym” – w sposób bezpośredni tematyka adaptacyjnego funkcjonowania psychologicznego w tym specyficznym czasie podjęta została w nim jedynie jednokrotnie. Wiele wskazuje na to, że szczegółową charakterystykę psychologicznych zagadnień „czasu zarazy” uwzględnimy, już z pewnego dystansu, w kolejnych rocznikach naszego czasopisma.

Aktualnie zapraszamy Państwa do zapoznania się z tekstami układającymi się w cztery, do pewnego stopnia wzajemnie się przenikające, grupy tematyczne. Oscylują one wokół (1) zagadnień diagnozy i wspomaganie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; (2) mechanizmów i strategii przekształcania wybranych uzależnień i syndromów psychologicznych; (3) klinicznej diagnozy i leczenia oraz wspomaganie rozwoju w ujęciu narracyjnym oraz (4) relatywnie mało znanych zjawisk i wyzwań psychologicznych. Całości dopełniają recenzje trzech wybranych przez nas książek oraz żywiłowa relacja, kształcąca się jednocześnie na kierunku psychologia, pedagoga specjalnego pracującego na co dzień z osobami niepełnosprawnymi.

Rekomendowany tom skomponowany został z tekstów autorstwa badaczy o różnym stopniu doświadczenia zawodowego. Swoje teksty powierzyli nam wieloletni badacze i pracownicy akademicki, ale i świeżo upieczeni absolwenci kierunku psychologia, a nawet aktualni studenci – w tym członkowie Studenckich Kół Naukowych. Trzy spośród dwunastu tekstów napisane zostały w języku angielskim, a ich autorzy przybliżają nam zagadnienia psychologiczne oglądane z perspektywy takich krajów jak Brazylia, Izrael czy Macedonia.

Zebrane przez nas artykuły zawierają zarówno rzetelne analizy teoretyczne (m.in. oryginalny autorski model ewolucji ludzkiego marzenia w biegu życia), rozbudowane rekomendacje bibliograficzne (macierzyństwo w kontekście autyzmu), jak i szczegółowe relacje z empirycznych badań własnych (w tym jakościowo-ilościowych analiz narracyjnych). Można tu również znaleźć interesujące rekomendacje dla praktyki psychologicznej, poczynając od organizacji czasu, przestrzeni i nawyków behawioralnych zdezorientowanych czasem pandemii osób z ASD, po możliwości i ograniczenia wykorzystania teleporadnictwa w pracy z osobami nadużywającymi alkoholu. Nie zapominamy w niniejszym tomie o osobach z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz o pacjentach z diagnozą schizofrenii paranoidalnej.

Piszemy zarówno o problemach związanych z dziećmi i ich opiekunami, jak i o osobach w drugiej części życia (śledząc m. in. ich marzenia oraz – nie zawsze adaptacyjną – aktywność internetową). Podążamy też wytrwale za najnowszymi odkryciami w zakresie rzadkich zjawisk i związanych z nimi wyzwań psychologicznych (unikatowa choroba genetyczna o nazwie *Kłątwa Ondyny*). Próbujemy przeniknąć psychologiczne mechanizmy stojące za strategiami stosowanymi w procesie radzenia sobie ze stresem i wypaleniem zawodowym sprawdzonymi już przez pielęgniarki-położne oraz osoby rekomendujące wytrwałą aktywność fizyczną (treningi karate).

Uczymy się też wspólnie zadawać niebanalne pytania (rekomendacja angielskiej książki), doceniając jednocześnie wagę pozornie lekkich miniaturowych form narracyjnych (recenzja dwu tomów aforyzmów), korzystając z doświadczenia oswajającego od lat ze swoimi podopiecznymi *Czas „Szalonego Poety”* (potencjał poezji dadaistycznej).

Wiele wskazuje zatem na to, że (nieomal) każdy spośród Czytelników ma szansę znaleźć w niniejszym tomie coś dla siebie interesującego. Jednocześnie serdecznie zapraszamy Państwa do nadsyłania własnych tekstów do opublikowania w kolejnych tomach *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Psychologica!*

*W imieniu Redakcji
Urszula Tokarska*

From the Editors

Dear readers, we are pleased to present you with the next volume of *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Psychologica*, XIII. Although the current, thirteenth issue is published in the unique “pandemic” year, the subject of adaptive psychological functioning at this specific time has only been dealt with in one article. There is much to suggest that detailed psychological characteristics of the ‘time of the plague’ will be taken into account, from a certain perspective, in future volumes of our journal.

At the moment, we invite you to read the texts which form four, to some extent intertwining, thematic groups. They focus on the issues of (1) diagnosis and support for people with Autism Spectrum Disorders; (2) mechanisms and strategies of transformation of selected addictions and psychological syndromes; (3) clinical diagnosis and treatment, as well as development support in narrative approach and (4) relatively little known psychological phenomena and challenges. The whole is complemented with reviews of three selected books and a lively account of a special educator who simultaneously studies psychology and works with people with disabilities on a daily basis.

The recommended volume has been compiled from texts written by researchers with different degrees of professional experience. The texts have been written by long-term researchers and academics, but also by recent graduates of psychology, and even students – including members of Student Academic Clubs. Three out of twelve texts have been written in English, and their authors bring us closer to psychological issues seen from the perspective of countries such as Brazil, Israel or Macedonia.

The articles we have collected contain both reliable theoretical analyses (including an original author’s model of the evolution of human dream in the course of life), extensive bibliographic recommendations (motherhood in the context of autism), as well as detailed accounts of empirical own research (including qualitative and quantitative narrative analyses). There are also interesting recommendations for psychological practice, ranging from the organization of time, space, and behavioral habits of people with ASD who are disoriented by the pandemic, to the possibilities and limitations of telemedicine use in working with alcohol abusers. In this volume we do not forget about people with Autism Spectrum Disorders and patients with a diagnosis of paranoid schizophrenia.

We write about problems related to children and their caregivers, as well as about people in their second half of life (following their dreams and – not always adaptive – Internet activity). We also persistently follow the latest discoveries on rare phenomena

and related psychological challenges (a unique genetic disease called *Ondine's Curse*). We try to penetrate the psychological mechanisms behind the strategies used in the process of dealing with stress and burnout, already tested by nurses-midwives and people recommending persistent physical activity (karate training).

We also learn together to ask non-banal questions (review of a book in English), while, at the same time, appreciating the importance of seemingly light miniature narrative forms (review of two volumes of aphorisms), taking advantage of the experience of the "Crazy Poet," who, for years, has been taming time with his pupils (the potential of Dadaistic poetry).

Therefore, it seems that (almost) every reader has a chance to find something interesting in this volume. At the same time, we would like to invite you to submit your texts for publication in the following volumes of *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Psychologica*.

On behalf of the Editorial Team
Urszula Tokarska